

Obsah

Slovo úvodem	9
Předmluva	10

Část 1 KLASICKÁ MECHANIKA .....

19

Když se svět fyziky ještě zdál být v pořádku

HÁDANKA 1 Je vůbec možné popsat přírodu prostřednictvím fyziky?	21

Část 2 TERMODYNAMIKA .....

25

Když proti sobě stojí pořádek a chaos

HÁDANKA 2 Jak rozumět našemu turbulentnímu světu?.....	27

Část 3 ELEKTRODYNAMIKA .....

33

Když vztah mezi poli hraje velkou roli

HÁDANKA 3 Kde vězí magnetické monopóly?	35

Část 4 TEORIE RELATIVITY .....

39

Když mezi vztažnými soustavami vládne absolutní rovnoprávnost

HÁDANKA 4 Co jsou prostor a čas?.....	41

HÁDANKA 5 Kolik dimenzí má vesmír?.....	45

Část 5 KVANTOVÁ TEORIE .....

49

Když diskrétní skoky a neurčitost kráčejí ruku v ruce

HÁDANKA 6 V čem spočívá problém měření v kvantové mechanice?	51

HÁDANKA 7 Co je kvantová gravitace?	56
HÁDANKA 8 Kvantové počítače – technologie zítřka?.....	61
HÁDANKA 9 Co je to umělá inteligence a kde leží její hranice?	66

Část 6 ATOMOVÁ FYZIKA.....71

Když mají hlavní slovo elektrony a fotony

HÁDANKA 10 Vznikají částice z ničeho?	73
HÁDANKA 11 Jak konstantní jsou přírodní konstanty?	78
HÁDANKA 12 V čem spočívá tajemství horkého plazmatu?	82

Část 7 FYZIKA KONDENZOVANÝCH LÁTEK..... 87

Když vládne tajemný pořádek

HÁDANKA 13 Jak funguje vysokoteplotní supravodič?	90
HÁDANKA 14 Světélkující bubliny – jak vysvětlit sonoluminiscenci?	96
HÁDANKA 15 Denně používané a přesto ne zcela pochopené: co je vlastně sklo?	100

Část 8 MOLEKULOVÁ FYZIKA A BIOFYZIKA.....105

Když si jsou fyzika, chemie a biologie tak blízko

HÁDANKA 16 Jak se dají vysvětlit kvantové jevy ve vícečásticových systémech?	107
HÁDANKA 17 Je možné fyzikálně obsáhnout dynamiku molekul?	112
HÁDANKA 18 Co je život?	116
HÁDANKA 19 Jak funguje vědomí?	122

Část 9 HADRONOVÁ A JADERNÁ FYZIKA 127

Když pouze ty nejmenší rozestupy vedou k volnosti

HÁDANKA 20 Jak vysvětlit tajemství nukleonů? 129

HÁDANKA 21 Co se děje mezi kvarky a gluony? 135

HÁDANKA 22 Proč jsou magnetické dipólové momenty částic abnormální? 140

HÁDANKA 23 Proč jaderná síla neporušuje žádné symetrie? 143

HÁDANKA 24 Existuje ostrov stabilních jader? A kde se nachází? 148

Část 10 ČÁSTICOVÁ FYZIKA 153

Když svět nejmenších stavebních kamenů vypadá jako bizarní zoo

HÁDANKA 25 Jakou roli hraje Higgsovo pole pro hmotnosti částic? 155

HÁDANKA 26 Jakou roli hraje ve vesmíru neutrino? 160

HÁDANKA 27 Proč existují tři generace částic? 164

HÁDANKA 28 Proč existuje více hmoty než antihmoty? 168

HÁDANKA 29 Jak to, že jsou fundamentální interakce různě silné? 172

HÁDANKA 30 Existuje fyzika mimo standardní model? 176

Část 11 ASTROFYZIKA 181

Když poslové z vesmíru přinášejí svědectví o extrémních událostech

HÁDANKA 31 Co je temná hmota? 183

HÁDANKA 32 Jak fungují vesmírné urychlovače? 188

HÁDANKA 33 Gravitační vlny, neutronové hvězdy a černé díry – všechno jasné?	193
HÁDANKA 34 Jak vznikají těžké prvky?	198
HÁDANKA 35 Existuje kosmická cenzura?	203

Část 12 KOSMOLOGIE 207

Když mají ve hře prsty tajemné síly

HÁDANKA 36 Co je temná energie?	209
HÁDANKA 37 Jaký tvar má vesmír a kam se rozšiřuje?	213
HÁDANKA 38 Jak vypadá svět za kosmickým horizontem?	218
HÁDANKA 39 Platí Koperníkův princip?	221
HÁDANKA 40 Co bylo na počátku vesmíru a jak probíhá jeho konec?	223
HÁDANKA 41 Co je cílem a účelem evoluce?	228
HÁDANKA 42 Proč právě 42 hádanek?	233
Poděkování	237
Literatura	239